

Jaarverslag 2022

Energie van Utrecht

Voorwoord

Voor u ligt het tweede jaarverslag over 2022 van Koepelcoöperatie Energie van Utrecht UA en het Projectbureau Energie van Utrecht. Het vorige jaarverslag ging over de periode van de start medio 2020 tot eind 2021. Na de opstartfase gedurende de eerste anderhalf jaar, heeft in 2022 het projectbureau verder concreet vorm gekregen. De bij het projectbureau betrokken professionals is gegroeid en zij werken steeds nauwer met elkaar samen.

In 2021 is het provinciaal coöperatief ontwikkelfonds van start gegaan en in 2022 wordt er meer in meer gebruik van gemaakt. Coöperaties kunnen risicodragende leningen bij het fonds aanvragen die alleen terug betaald hoeven worden als het project ook daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden. In dat geval wordt er een risico-opslag betaald. De leden zijn, mede dankzij de financiering vanuit het ontwikkelfonds, vaker ondersteund in het uitvoeren van haar eigen(opwek)projecten. Dat zien we ook terug een toename van de omzet vanuit de projectleiderspool.

Er heeft in 2022 veel overleg met de provincie plaatsgevonden over het vormgeven van een servicepunt voor burgerinitiatieven op het gebied van de verduurzaming van de energievoorziening en op het gebied van warmte. Daarin trekken we nauw op met de NMU, waarmee we het servicepunt samen vormgeven. Het servicepunt is op 18 april 2023 officieel van start gegaan.

In 2022 hebben de coöperaties veel last gehad van netcongestie. Veel voorgenomen projecten liggen daardoor stil. Dat is frustrerend voor de actieve vrijwilligers bij de coöperaties die graag resultaat willen boeken. Het lijkt er op dat in 2023 hier en daar wat verlichting kan worden verwacht, maar het overall beeld is dat, mede door de sterke elektrificering, de problemen bij de netbeheerder nog lang zullen aanhouden. Met de netbeheerder Stedin wordt wel steeds intensiever samengewerkt om te kijken hoe de schaarse beschikbare ruimte het beste kan worden benut.

Energie van Utrecht heeft al met al een goed jaar achter de rug.

In de huidige praktijk van de energietransitie worden we dagelijks ingehaald door de actualiteit, maar toch lukt het ons om onze koers steeds helderder te formuleren en uit te voeren. Dit verlangt veel flexibiliteit van de organisatie en noodzaakt ons om continu voeling te houden met de omgeving

waarin we acteren en met de stakeholders. Het vraagt een groot adaptief vermogen van de organisatie: 'Hoe kunnen we lokale energiecoöperaties en -initiatieven het beste ondersteunen bij het realiseren van de doelstellingen uit de RESsen met (cooperatief) eigenaarschap en zeggenschap van bewoners'.

We zijn trots op het feit dat we niet alleen deze eerste periode ons bestaansrecht hebben bewezen, maar er ook in geslaagd zijn deze vervolperiode financieel goed door te komen. De vooruitzichten zijn daarin goed, omdat we voor een periode van 3 jaar een substantiële financiële bijdrage van de Provincie krijgen om het servicepunt energie concreet vorm te geven.

Als coöperatie zijn we een ledenorganisatie met een bedrijf, het Projectbureau. Onze leden zijn energiecoöperaties en burgerinitiatieven in de provincie Utrecht. We hebben op het moment van dit schrijven 25 leden.

We werken aan goede relaties in onze omgeving: gemeenten, de provincie, partner-organisaties als NMU en bedrijven als de Rabobank die kunnen voorzien in opdrachten en geldelijke steun.

We krijgen steeds meer erkenning en waardering voor onze rol en functie om de professionele ondersteuning van lokale energiecoöperaties en verwante organisaties in hun streven naar versnelling van de energietransitie mede vorm te geven. We zien dat steeds meer gemeenten lokaal eigendom als hard criterium opnemen in hun beleid en dat biedt de mogelijkheid voor onze leden om daarin hun plek te pakken.

In de zomer van 2022 heeft Fanny Claassen, onze eerste directeur besloten om de organisatie te verlaten. Fanny heeft de overstap gemaakt naar onze landelijke koepel Energie Samen. Fanny heeft gedurende ruim 1,5 jaar met heel veel inzet en passie het projectbureau een uitstekende start gegeven. We zijn Fanny hierbij veel dank verschuldigd.

Gedurende het najaar van 2022 heeft Guus Ydema als interim directeur de hooners waargenomen en per 1 februari 2023 is Sophie Schut als nieuwe directeur gestart. Met Sophie komen we in een fase om de werkprocessen verder te beschrijven en te professionaliseren. Langzaam maken we de beweging van pionieren naar professionaliseren.

De ruimere financiële middelen geven ons ook de gelegenheid om verder te professionaliseren. Dat betekent dat het bestuur iets meer afstand kan gaan nemen van de operationele organisatie. dat is een volgende fase in de ontwikkeling van onze koepelcoöperatie.

Het bestuur van Energie van Utrecht,

Elmar Theune, Pieter Ruigewaard, Bouwe Taverne

Koepelcoöperatie

Missie, visie en strategie

Begin 2022 hebben het bestuur en de directie de missie, visie en strategie aangescherpt aan de hand van de ledenenquête en met bijdragen van de Raad van Advies. In de ALV in het voorjaar van 2022 is dit bekrachtigd.

Missie

Energie van Utrecht ondersteunt de lokale energiecoöperaties en verwante burgerinitiatieven in de provincie Utrecht. Samen zijn we aanjager van de energietransitie en realiseren we energieprojecten in handen van burgers. Daar ligt de kracht van Energie van Utrecht; het daadwerkelijk realiseren van complexe duurzame energieprojecten in handen van burgers.

Energie van Utrecht ondersteunt de coöperatieve energiebeweging zodat duurzame energie ontwikkeld kan worden van, door en voor bewoners van de provincie Utrecht.

Visie

Energie van Utrecht versterkt de kracht en professionaliteit van de lokale Utrechtse energiecoöperaties en -initiatieven in hun streven de energietransitie te realiseren met (coöperatief) eigenaarschap, zeggenschap voor lokale bewoners en ondernemers en opbrengsten die ten goede komen aan de lokale omgeving. Lokale energiecoöperaties en -initiatieven zijn daarmee gelijkwaardige partners van overheden, commerciële ontwikkelaars, netbeheerder en overige stakeholders.

Het betrekken van bewoners en lokale stakeholders bij energieprojecten ziet Energie van Utrecht als een aangewezen taak van de lokale energiecoöperaties en -initiatieven.

Strategie

Energie van Utrecht opereert in een dynamische omgeving waarin zich tal van kansen voordoen om de leden te ondersteunen om de energietransitie vorm te geven. Energie van Utrecht ondersteunt haar leden bij de ontwikkeling van hun organisatie en bij het realiseren van projecten. Dat doet ze door kennis en ervaring te delen, kapitaal toegankelijk te maken, voor gezamenlijke belangen te lobbyen en energiecoöperaties en -initiatieven diensten te leveren voor hun diverse bijdragen aan de energietransitie.

Dat vraagt om een strategie waarbij de organisatie in contact en verbinding staat met haar omgeving en stakeholders; het vereist ook creativiteit en wendbaarheid. Sommige leden zijn net opgericht en werken aan een stabiele basis met bijvoorbeeld woningverduurzaming en zon op dak projecten, andere leden zijn één of twee stappen verder en onderzoeken innovatieve systemen zoals 'lokaal

voor lokaal' of opslag in warmte of waterstof. De huidige netcongestie versterkt bijvoorbeeld de wil van energiecoöperaties om te zoeken naar 'slimme oplossingen'.

Leden vragen dus om ondersteuning voor steeds meer verschillende onderwerpen in de energietransitie. Energie van Utrecht wil al haar leden daarbij op de juiste manier van dienst zijn. De organisatie ontwikkelt zich daarom vanaf 2022 langs de volgende drie pijlers:

- Slimme 'integrale' oplossingen.
- Warmtetransitie; collectieve systemen en woningverduurzaming.
- Opwekking en beheer van elektriciteit.

Organisatiestructuur

Energie van Utrecht is de koepelcoöperatie van Utrechtse energiecoöperaties en energie-initiatieven. Deze burgerinitiatieven hebben als doel de energietransitie te bevorderen dan wel te versnellen. Dat kunnen zij doen door:

- Opwek van duurzame elektriciteit te stimuleren.
- Opslag van duurzame energie te stimuleren.
- Collectieve opwek en distributie van warmte willen stimuleren.
- Bij te dragen aan de verduurzaming van de bebouwde omgeving.

Bij Energie van Utrecht staat een democratische governance hoog in het vaandel. De leden zijn overwegend energiecoöperaties. Het lidmaatschap staat ook open voor andersoortige burgerinitiatieven met hetzelfde oogmerk. Indien de organisatievorm van het burgerinitiatief geen leden kent, dient in de statuten te staan dat het initiatief niet beoogt assets in eigendom te verkrijgen en dat als assets worden ontwikkeld, deze worden ondergebracht in een organisatie met een coöperatieve vorm, waarbij de leden eigenaar zijn en zeggenschap hebben over de assets en de opbrengsten ervan.

Energie van Utrecht heeft een Projectbureau (Besloten Vennootschap) opgericht voor de professionalisering van de energiecoöperaties en de projecten die ze willen realiseren. Het bestuur van de koepelcoöperatie stuurt namens de leden de directeur van het Projectbureau aan.

De werkzaamheden van Energie van Utrecht zijn grofweg in vier categorieën in te delen:

- Kennismanagement; kennisontwikkeling en kennisdeling.
- Belangenbehartiging.
- Diensten voor leden en andere doelgroepen.
- Ondersteunende diensten.

Bestuur

Pieter Ruigewaard (Heuvelrug Energie): voorzitter.
Bouwe Taverne (BENG): penningmeester.
Elmar Theune (Energiecoöperatie Rhenen): secretaris.

Leden

Eind 2022 zijn 24 coöperaties lid van Energie van Utrecht. Naar verwachting gaat dit aantal nog groeien in de loop van 2023.

Eind 2022 zijn de volgende coöperaties lid van Energie van Utrecht:

1. Heuvelrug Energie.
2. Zon op Heuvelrug.
3. Energie Coöperatie Woerden.
4. Energie Coöperatie De Knotwilg.
5. BENG!.
6. Coöperatie Opgewekt Houten.
7. Energie Coöperatie Lek en IJsselstroom.
8. Energiecoöperatie 2030.nu.
9. Eigenwijkse Energie Coöperatie.
10. Energie Coöperatie Bunnik.
11. De Windvogel.
12. Duurzame Energie Coöperatie Zeist.
13. Energie-U.
14. Energiecoöperatie Eemnes.
15. Veemarkt Samen.
16. Coöperatie Duurzaam Eiland.
17. Veenwind.
18. Rijne Energie.
19. Zon op Woudenberg.
20. Energie Coöperatie Rhenen.
21. Stichting Energie-N
22. Coöperatie Buurtstroom Energie-U
23. Zon op de Ronde Venen

Daar zijn recent bijgekomen:

24. Windkracht Eemland
25. Baarn Duurzaam

Algemene Ledenvergaderingen en belangrijke besluiten

In 2022 vonden 3 Algemene Ledenvergaderingen plaats, te weten op 15 maart, 22 juni en 21 november. De belangrijke besluiten van deze ALV's waren:

- Vergadering stelt het HHR vast met 3 toevoegingen.
- De Raad van Advies krijgt de status van werkgroep.
- Er is geen kascie meer nodig.
- Jaarverslag 2020-2021 en begroting 2023 zijn vastgesteld.
- Toelating aspirant-leden, Stichting Energie-N en Buurtstroom Energie-U, Zon op de Ronde Venen.
- Vergadering stemt in met het instellen van het aspirant-lidmaatschap.

Samenwerkingspartners

Om de energietransitie te versnellen is samenwerking tussen de diverse stakeholders uit het speelveld van de energietransitie noodzakelijk. Hieronder worden de belangrijkste samenwerkingen toegelicht.

Energiecoöperaties

De leden zijn de belangrijkste samenwerkingspartners; Energie van Utrecht is opgericht met als primair doel de leden te ondersteunen. In het hoofdstuk Projectbureau worden de ondersteuningsdiensten uit 2022 samengevat.

Provincie Utrecht

Daar waar onze leden zich primair richten op samenwerking met hun eigen gemeente, richt Energie van Utrecht zich op samenwerking met de Provincie Utrecht. Zij ziet een belangrijke rol voor Energie van Utrecht en haar leden bij het realiseren van de energietransitie van onderaf. Dit wordt verankerd in beleid en in de vorm van kennisuitwisseling, subsidies en opdrachtverlening aan Energie van Utrecht.

Energie Samen

Energie Samen is de landelijke koepel van lokale energiecoöperaties waarvan wij lid zijn. Energie Samen is onze brancheorganisatie voor belangenbehartiging, lobbyactiviteiten en kennisontwikkeling en -deling ten behoeve van een meer en sterkere coöperatieve energietransitie. Ook beheert Energie Samen het Ontwikkelfonds waarvoor Energie van Utrecht een van de uitvoerende projectbureaus is.

NMU

De Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU) werkt aan een mooie en duurzame provincie Utrecht: met een mooi landschap, een rijke natuur en een schoon milieu. Voor energieneutraliteit werken we samen in het Servicepunt Energie Lokaal voor startende initiatieven en projecten: NMU voor energiebesparing en warmte, EvU voor elektriciteit.

Rabobank

Energie van Utrecht heeft met de Rabobank een samenwerkingsovereenkomst gesloten om financiële masterclasses en energiecafés te gaan organiseren. Ook de leden van EvU werken met Rabobank samenl.

Stedin

De lokale netbeheerder Stedin is belangrijke speler in de energietransitie in de provincie. In 2022 is de samenwerking op strategisch niveau van start gegaan.

Regionale Energiestrategieën (RESsen)

De provincie Utrecht kent drie regio's en dus ook drie RES-gebieden, te weten U16, Amersfoort en (een deel van) Foodvalley. Vanuit Energie van Utrecht heeft Pieter Ruigewaard deelgenomen aan de RES U16 en Elmar Theune aan de RES Amersfoort. In Foodvalley werd de vertegenwoordiging vanuit de coöperaties ingevuld door een bestuurder van ValleiEnergie. Deze vertegenwoordigers namens de energiecoöperaties werden gesteund door de Participatiecoalitie waarin naast Energie Samen, ook de Natuur- en Milieufederaties betrokken zijn.

Projectbureau in 2022

Energie van Utrecht heeft een Projectbureau (Besloten Vennootschap) opgericht voor de professionalisering van de energiecoöperaties en de projecten die ze willen realiseren. Het bestuur van de koepelcoöperatie stuurt namens de leden de directeur van het Projectbureau aan.

Directie en 'medewerkers'

Fanny Claassen was directeur tot en met augustus 2022. Guus Ydema heeft deze rol ad interim waargenomen tot begin december. Per 1 februari 2023 is Sophie Schut aangesteld als nieuwe directeur. Alle drie op zzp-basis.

Het kernteam van het Projectbureau bestaat naast de directeur uit:

Stella Eitjes - projectleider Zon op Dak en als kernteamlid van EvU oa verantwoordelijk voor coordinatie Servicepunt Elektriciteit, communicatie, Masterclasses en Energiecafés.
Ivo Thonon – provinciaal coordinator Ontwikkelfonds en coordinatie niet-technische projecten
Financieel wordt het Projectbureau ondersteund door registeraccountant Erik Paauw van WEA Rivierenland.

Daarnaast beschikt Energie van Utrecht over een pool van projectleiders en experts. Zij hebben specifieke expertise zoals participatie, netcongestie, projectfinanciering of wet- en regelgeving. Deze projectleiders en adviseurs zijn in te zetten bij duurzame energieprojecten. In 2022 waren dit met name Eelco Boers, Stefan Janssen, Wilko Kistemaker, Arjan Legemaat, Christoph Buter, Floris Bruning, Mark Bouwmeester, Jan Snelders, Ivo Thonon en Paul Nagtegaal.

Ontwikkelfonds - zon en wind op land

Het Ontwikkelfonds is opgezet met als doel om de aanloopkosten voor coöperatieve lokale duurzame energieprojecten gedeeltelijk voor te financieren. Het gaat specifiek om de kosten die energiecoöperaties maken in de risicovolle fase van projectontwikkeling. Energie van Utrecht voert de regionale coördinatie uit voor de Provincie Utrecht in de persoon van Ivo Thonon. Verder levert Energie van Utrecht ontwikkeldiensten aangezien zij een van de aangesloten projectbureaus is bij het Ontwikkelfonds. In 2022 zijn bij de volgende projecten diensten geleverd door projectleiders/experts van Energie van Utrecht:

- Zonnepark Voordaan voor Coöperatieve BiltseEnergie Neutrale Gemeenschap BENG U.A.
- Zonnepark A12 voor Energie Coöperatie Bunnik U.A.
- Meerdere Zonnevelden voor Coöperatie Duurzaam Eiland U.A.
- Dwarsdijkse Zonneweide voor EigenWijkse Energie Coöperatie
- Zonne-energie eilanden Haarrijnseplas voor Energie-U
- Zonneweide Barwoutswaarder voor Energiecoöperatie Woerden Energie U.A.
- Zonneweide Reijerscop-Harmelen voor Energiecoöperatie Woerden Energie U.A.
- Drijvend zonnepark Cattenbroekerplas voor Energiecoöperatie Woerden Energie U.A.
- Windpark Reijerscop-Harmelen voor Energiecoöperatie Woerden Energie U.A.
- Zonneveld A12 – Veldhuizen voor Energie-U

Zon op dak

Energie van Utrecht biedt ondersteuning bij de haalbaarheidsfase en ontwikkelfase van zon op dak projecten. Dit is op projectniveau. Daarnaast zijn we eind 2022 begonnen met het ontwikkelen van dienstverlening in de beheer- en exploitatiefase van coöperatieve zonnedaken. Ook is er een aanzet gemaakt voor een breed en langjarig versnellingsprogramma voor zon op dak. Beiden initiatieven worden in de loop van 2023 verder uitgewerkt.

In 2022 heeft Energie van Utrecht een bijdrage geleverd aan de Projectcentrale. Dit is een digitaal platform voor energiecoöperaties dat ondersteunt bij de ontwikkeling van zon op dak projecten. Het platform bevat stappenplannen, templates, rekentools, relevante kennis, referenties en geeft eenvoudige toegang tot financiële middelen zoals het Realisatiefonds.

Betrekken en beïnvloeden

Het doel van het participatieprogramma 'Betrekken en beïnvloeden' is projectleiders, bestuursleden en vrijwilligers bij energiecoöperaties meer te leren over omgaan met:

- Bestuurders en politici.
- (Sociale) media.
- Omwonenden.
- Publieksvoorlichting, marketing, crowdfunding.

Voor dit programma zijn verschillende modules ontwikkeld. Eind 2021 is gestart met de eerste module 'Omgaan met bestuur en politiek' en in voorjaar 2022 is de module 'Omgaan met Omwonenden' gegeven. Voor het eerste halfjaar 2023 staat de module 'Campagne en Marketing' gepland. De subsidie voor de training 'Omgaan met de media' moet nog aangevraagd worden. Iedere training telt drie tot vier bijeenkomsten.

Hulp bij netcongestie

Netcongestie is ook in de provincie Utrecht een knelpunt voor de energietransitie. In 2022 heeft Energie van Utrecht ondersteuning geleverd bij de aanvragen bij Stedin van onze leden. Daarnaast zijn er praktische oplossingsrichtingen ontwikkeld bij zon op dak projecten in samenwerking met Next2Company en Soft Energy. Tot slot is er op strategisch niveau samenwerking tot stand gebracht met Stedin. In hoeverre dit tot oplossingen gaat komen zal in de loop van 2023 blijken.

Ondersteuning bij subsidieaanvragen

De Uitvoeringsverordening subsidie Energietransitie provincie Utrecht (USET) is het toetsingskader voor het verstrekken van subsidies voor energiecoöperaties met als doel de energietransitie in Utrecht te versnellen met aandacht voor haalbaarheid, betaalbaarheid, participatie en samenwerking.

Energie van Utrecht speelt een rol in het ondersteunen van lokale energiecoöperaties en -initiatieven bij het verkrijgen van deze subsidies. Als eerste aanspreekpunt met een doorverwijsfunctie en door het ondersteunen bij het schrijven, bespreken en indienen van de aanvragen.

In 2022 zijn de volgende subsidies aangevraagd of verkregen dankzij hulp van Ivo Thonon van Energie van Utrecht:

- Coöperatie Duurzaam Eiland: professionalisering; aangevraagd mei, verleend januari 2023;
- EWEC: professionalisering; aangevraagd mei, verleend januari 2023;
- Energie van Utrecht: procesparticipatie, organisatieontwikkeling, opzet beheersorganisatie zon-op-dak: aangevraagd september, verleend december;
- Woerden Energie: energiearmoede en procesparticipatie: aangevraagd september, verleend maart 2023.

Activiteiten / bijeenkomsten / kennisdeling

Energie van Utrecht organiseerde verschillende bijeenkomsten en trainingen om kennis te delen en te verspreiden. Hieronder een overzicht (2022):

- Training: Coöperatief projectleider zon en wind met een excursie naar windpark Avri.
- 4 Energiecafés met één of meer sprekers (samen met de Rabobank).
- 4 Financiële Masterclasses (samen met de Rabobank).
- Programma 'Betrekken en beïnvloeden'; training Omgaan met Bestuur en Politiek en training Omgaan met omwonenden.

Communicatie en media

Energie van Utrecht heeft inmiddels in de regio een behoorlijke bekendheid. Vaste communicatiemiddelen zijn:

- Berichten op de LinkedIn-pagina.
- Nieuwsberichten op de website.
- Maandelijkse Nieuwsbrief aan ruim 200 geïnteresseerden.
- Nieuwsflits aan leden bij actualiteiten waar snelle informatievoorziening nodig is.
- Organiseren van webinars, kennisbijeenkomsten en excursies.
- Deelnemen aan en presenteren op bijeenkomsten van externen, zoals de Voor- en Najaarsbijeenkomst van U-Thuis/NMU, een bijeenkomst voor raadsleden van gemeenten, Rondetafelgesprek met Rob Jetten.
- Externe communicatie-uitingen, zoals interviews in vakbladen

Financieel jaarverslag 2022

Als bijlage bij dit jaarverslag zijn de financiële verslagen gevoegd van de Koepelcoöperatie en het Projectbureau Energie van Utrecht. De samenstelling van de financiële rapportages was in handen van WEA Rivierenland, met name Erik Paauw AA. In de ALV van juni 2022 is besloten dat er geen kascontrolecommissie noodzakelijk is, aangezien de beide jaarrekeningen door een accountant opgestelde zijn.